

სპეციალური მასწავლებლის პროფესიული სტანდარტი

მუხლი 55. სპეციალური მასწავლებლის პროფესიული უნარ-ჩვევები

1. სასწავლო გარემო

ა) სპეციალური მასწავლებელი ქმნის და/ან ეხმარება საგნის მასწავლებელს/ებს სსსმ მოსწავლისათვის ადეკვატური სასწავლო გარემოს შექმნაში, რომელიც ხელს უწყობს სსსმ მოსწავლის სენსო-მოტორულ, კოგნიტურ, ემოციურ და სოციალურ განვითარებას, სსსმ მოსწავლის მიერ სასწავლო პროგრამის ათვისებას, ინდივიდუალური შესაძლებლობების მაქსიმალურ გამოვლენას; მოსწავლის დამოუკიდებლობის ხარისხის გაზრდასა და ინტეგრირებას სასწავლო პროცესში;

ბ) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია, ხელი შეუწყოს სსსმ მოსწავლესა და კლასის დანარჩენ მოსწავლეებს შორის პოზიტიური ურთიერთობების ჩამოყალიბებასა და ჯგუფთან მიკუთვნებულობის ხარისხის გაზრდას;

გ) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია, დაეხმაროს საგნის მასწავლებელს/ებს, როგორც სსსმ მოსწავლის კლასში ქცევის, ასევე, ზოგადად, კლასის მართვაში;

დ) სპეციალური მასწავლებელი იცნობს და სასწავლო-აღმზრდელობით საქმიანობაში იყენებს კომუნიკაციის დამხმარე და ალტერნატიულ ტექნოლოგიებს (მაგ.: სურათებით კომუნიკაციის სისტემა),

მოსწავლის კომუნიკაციასთან დაკავშირებული სირთულეების დასაძლევად;

ე) სპეციალური მასწავლებელი ეხმარება/ასწავლის კომუნიკაციის სირთულეების მქონე სსსმ მოსწავლეს კომუნიკაციის დამხმარე ან ალტერნატიული საშუალებებით ურთიერთობას და სწავლის პროცესში მათ გამოყენებას;

ვ) სპეციალური მასწავლებელი, საჭიროების შემთხვევაში, ეხმარება საგნის მასწავლებელს/ებს, მშობლებსა და სხვა სპეციალისტებს, გამოიყენონ კომუნიკაციის დამხმარე და ალტერნატიული ტექნოლოგიები იმ მოსწავლეებთან ურთიერთობისას, რომელთაც კომუნიკაციის სირთულეები აქვთ;

ზ) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია ეროვნული სასწავლო გეგმის მოდიფიკაცია, სსსმ მოსწავლის საჭიროებებისა და სასწავლო ინტერესების შესაბამისად, და იყენებს ამ ცოდნას პრაქტიკულ საქმიანობაში;

თ) სპეციალური მასწავლებელი ბავშვთან, მშობელთან, მეურვესთან, აღმზრდელთან (თუ ბავშვი სკოლა-პანსიონში ირიცხება) მუშაობის პროცესში იყენებს დამოუკიდებელი ცხოვრების პრინციპებს და უსაბუთებს მათ ამ მიდგომის უპირატესობას;

ი) სპეციალურმა მასწავლებელმა იცის, რა გავლენას ახდენს გარემოში არსებული მოლოდინები ბავშვის/მოზარდის აკადემიურ მიღწევასა და ქცევაზე.

2. შეფასება

ა) სპეციალური მასწავლებელი ახდენს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების ადრეულ იდენტიფიცირებას და უზრუნველყოფს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების ან ამ რისკის ქვეშ მყოფი პირის დროულ მიმართვას შესაბამის სპეციალისტთან;

ბ) სპეციალური მასწავლებელი აფასებს მოსწავლის სასწავლო გარემოს, სწავლისა და ქცევის სიმწელებს და სწავლის სტრატეგიებს სხვადასხვა მეთოდის გამოყენებით (მაგ.: მოსწავლეზე დაკვირვება სხვადასხვა საგანმანათლებლო გარემოში; სხვა სპეციალისტისგან და მშობლებისგან/მეურვისგან/აღმზრდელისგან ინფორმაციის მიღება და/ან ინტერვიუს წარმოება, სასწავლო გარემოს შეფასება და სხვ.);

გ) სპეციალური მასწავლებელი იყენებს სსსმ მოსწავლის შეფასების შედეგებს მოსწავლის საგანმანათლებლო უფლებების დასაცავად;

დ) სპეციალური მასწავლებელი იყენებს სსსმ მოსწავლის შეფასების შედეგებს მოსწავლის საგანმანათლებლო საჭიროებებთან დაკავშირებული სამუშაო გეგმის შესადგენად და განსახორციელებლად;

ე) სპეციალური მასწავლებელი, საჭიროების შემთხვევაში იყენებს სხვადასხვა სპეციალისტის მიერ ჩატარებული მოსწავლის შეფასების შედეგებს (საგნის მასწავლებელი, ფსიქოლოგი, ოკუპაციური თერაპევტი, ლოგოპედი და სხვა);

ვ) სპეციალურ მასწავლებელს, მოსწავლის საგანმანათლებლო საჭიროებების შეფასების საფუძველზე, შეუძლია, რეკომენდაცია გაუწიოს მშობელს/მეურვეს, სკოლას, რომელი კონკრეტული სპეციალისტის ან სპეციალისტთა ჯგუფის ჩართვაა საჭირო ბავშვთან მუშაობის პროცესში;

ზ) სპეციალური მასწავლებელი, სსსმ მოსწავლის შეფასებისას, ითვალისწინებს მოსწავლის ეთნიკურ, რელიგიურ, კულტურულ, სქესობრივ და სხვა თავისებურებებს (უნიკალობას).

3. ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა

ა) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია მოსწავლეთა საგანმანათლებლო საჭიროებების შეფასების საფუძველზე დაადგინოს და არგუმენტირებულად დაასაბუთოს, რომ მოსწავლეს ესაჭიროება ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის მიხედვით განათლების მიღება;

ბ) სპეციალურ მასწავლებელს აქვს ადეკვატური მოლოდინი სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის აკადემიურ მიღწევასთან დაკავშირებით და ამის მიხედვით ისახავს საგანმანათლებლო მიზნებს;

გ) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია მართოს ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმაზე მომუშავე გუნდის მიერ ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შედგენის/გადახედვის პროცესი;

დ) სპეციალურ მასწავლებელს, საჭიროების შემთხვევაში, შეუძლია ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის განხორციელების მონიტორინგი;

ე) სპეციალური მასწავლებელი, საგნის/საგნობრივი ჯგუფის მასწავლებელთან, დამრიგებელთან, სხვა სპეციალისტებთან და მშობლებთან/მეურვესთან ერთად მონაწილეობს ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის განხორციელებაში;

ვ) სპეციალური მასწავლებელი საგნის/საგნობრივი ჯგუფის მასწავლებელთან, დამრიგებელთან, სხვა სპეციალისტებთან და მშობლებთან/მეურვესთან ერთად შეიმუშავებს და ახორციელებს მოსწავლის მიერ დასწავლილი უნარების სხვადასხვა გარემოში გამოყენების გეგმას;

ზ) სპეციალური მასწავლებელი ითვალისწინებს ეთნიკურ, რელიგიურ, ლინგვისტურ, სქესობრივ და სხვა თავისებურებებს (უნიკალობას) სასწავლო-აღმზრდელობით საქმიანობაში;

თ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს და იყენებს პრობლემური ქცევის მართვის სტრატეგიებს;

ი) სპეციალური მასწავლებელი იცავს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის განათლების უფლებებს და ასწავლის სსსმ მოსწავლეს საკუთარი უფლებების დაცვას.

4. სსსმ მოსწავლესთან/მოსწავლეებთან ინდივიდუალური მუშაობა

ა) სპეციალური მასწავლებელი, საჭიროების შემთხვევაში, ინდივიდუალურად მუშაობს სსსმ მოსწავლესთან ან მოსწავლეთა მცირე ჯგუფთან (რესურსოთახში, კლასში ან კლასის გარეთ), მოსწავლის აკადემიური და სოციალური უნარებისა თუ ქცევის გაუმჯობესებისა და დამოუკიდებლობის ხარისხის გაზრდის მიზნით;

ბ) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია მოამზადოს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე ბავშვი სასწავლო გარემოსთან დაკავშირებული ცვლილებებისთვის.

5. საბაზო აკადემიური უნარების განვითარება

ა) სპეციალური მასწავლებელი, საჭიროების შემთხვევაში, ასწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეს წერას, კითხვასა და ანგარიშს;

ბ) სპეციალური მასწავლებელი ასწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლეს სწავლის დამხმარე სტრატეგიებს.

თანამშრომლობა

ა) სპეციალური მასწავლებელი თანამშრომლობს საგნის/საგნობრივი ჯგუფის მასწავლებელთან, ფსიქოლოგთან, ოკუპაციურ თერაპევტთან, მედიცინის მუშაკთან და სასწავლო პროცესთან დაკავშირებულ სხვა პირებთან, სსსმ მოსწავლის სასწავლო პროცესში ინტეგრირების მიზნით და, საჭიროების შემთხვევაში, კოორდინირებას უწევს მათ მუშაობას მოსწავლესთან;

ბ) სპეციალური მასწავლებელი ეფექტურად თანამშრომლობს სსსმ მოსწავლის მშობელთან/მეურვესთან; აღმზრდელთან (თუ ბავშვი სკოლა-პანსიონში ირიცხება); აცნობს მშობელს/მეურვეს, აღმზრდელს ბავშვის საგანმანათლებლო საჭიროებებს; აძლევს მათ რეკომენდაციებს მოსწავლის საგანმანათლებლო საჭიროებებზე დამატებითი ღონისძიებების მისაღებად;

გ) სპეციალური მასწავლებელი ეხმარება სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის მშობელს/მეურვეს, აქტიურად ჩაერთოს მოსწავლის საგანმანათლებლო პროცესში და საზოგადოებაში ინტეგრირებისათვის საჭირო ღონისძიებების დაგეგმვასა და განხორციელებაში;

დ) სპეციალური მასწავლებელი ითვალისწინებს მშობლის/მეურვის, ბავშვის ინტერესებს სასწავლო პროცესის დაგეგმვის დროს;

ე) სპეციალური მასწავლებელი, საჭიროების შემთხვევაში, ესწრება გაკვეთილს და სსსმ მოსწავლეს განუმარტავს საგნის მასწავლებლის ინსტრუქციებს და ეხმარება მას დავალების შესრულებაში;

ვ) სპეციალური მასწავლებელი, სასწავლო პროცესის დაკვირვების შედეგად, რეკომენდაციას უწევს საგნის მასწავლებელს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის სწავლებისა და ქცევის მართვის სტრატეგიებთან დაკავშირებით;

ზ) სპეციალური მასწავლებელი თანამშრომლობს სკოლის ადმინისტრაციასთან, სსსმ მოსწავლის საგანმანათლებლო საჭიროებებიდან გამომდინარე, დამატებითი მატერიალური და ადამიანური რესურსის ჩართვის მიზნით;

თ) სსსმ მოსწავლის სხვა სკოლაში გადასვლის შემთხვევაში, სპეციალური მასწავლებელი თანამშრომლობს ახალი სკოლის სპეციალურ მასწავლებელთან, საგნის/საგნობრივი ჯგუფის მასწავლებლებთან, სკოლის ადმინისტრაციასთან და სასწავლო პროცესთან დაკავშირებულ სხვა პირებთან, სსსმ მოსწავლის მიერ სასწავლო პროცესში მიღწეული წარმატებებისა და სხვა საჭიროებების გაცნობის მიზნით;

ი) სპეციალური მასწავლებელი, საჭიროების შემთხვევაში, აძლევს რჩევებს განათლების სხვა სფეროების წარმომადგენლებს (სახელობო, პროფესიული და უმაღლესი განათლება), სსსმ

მოსწავლის სკოლის შემდგომი განათლებისა და მისი საზოგადოებაში ინტეგრირების მიზნით.

მუხლი 56. სპეციალური მასწავლებლის პროფესიული ცოდნა

სპეციალურმა მასწავლებელმა იცის:

ა) სპეციალურმა მასწავლებელმა იცის სპეციალური და ინკლუზიური განათლების ისტორიული და ფილოსოფიური საფუძვლები, ინკლუზიური განათლების რაობა; იცის მსგავსება და განსხვავება ინკლუზიურ განათლებასა და სპეციალურ განათლებას შორის;

ბ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს პროფესიულ ცოდნას შეზღუდული შესაძლებლობებისა და სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების სოციალურ და სამედიცინო მოდელებს შორის არსებული მსგავსებისა და განსხვავების შესახებ;

გ) სპეციალური მასწავლებელი იცნობს დამოუკიდებელი ცხოვრების ფილოსოფიას;

დ) სპეციალური მასწავლებელი იცნობს საერთაშორისო და სახელმწიფოებრივ დოკუმენტებს, რომლებიც არეგულირებს სპეციალურ და ინკლუზიურ განათლებას საქართველოში;

ე) სპეციალურმა მასწავლებელმა იცის ქვეყანაში დამკვიდრებული ტერმინოლოგია და ზრუნავს სასწავლო პროცესში არაეთიკური ტერმინების (მაგ.: გონებაშეზღუდული; დეფექტური და ა.შ.) აღმოფხვრასა და ადეკვატური პროფესიული ტერმინების დამკვიდრებაზე;

ვ) სპეციალური მასწავლებელი იცნობს სხვადასხვა სახის დარღვევას, რომელიც ხელს უშლის ინდივიდს სწავლასა და დამოუკიდებელ ფუნქციონირებაში; იცის, რა გავლენას ახდენს ეს დარღვევები მოსწავლის სწავლასა და განვითარებაზე (იხ. დანართი 1);

ზ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს პროფესიულ ცოდნას სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების მქონე (სსსმ) მოსწავლის სწავლების მეთოდოლოგიების, სწავლების სტრატეგიებისა და დახმარების ტექნოლოგიების შესახებ;

თ) სპეციალურმა მასწავლებელმა იცის ბავშვის განვითარებაზე მოქმედი ინდივიდუალური (პიროვნული) და გარემო ფაქტორები; იცის, რა გავლენა შეიძლება მოახდინოს ამ ფაქტორებმა სსსმ მოსწავლის სწავლასა და განვითარებაზე;

ი) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს საბაზო აკადემიური უნარების (წერა, კითხვა და ანგარიში) განვითარების მეთოდებსა და სტრატეგიებს, სსსმ მოსწავლის საჭიროების გათვალისწინებით;

კ) სპეციალურმა მასწავლებელმა იცის პრობლემური ქცევის მართვის სტრატეგიები.

მუხლი 56. მხედველობის დარღვევის მქონე მოსწავლის სპეციალური მასწავლებელი

1. მხედველობის დარღვევის მქონე სპეციალური მასწავლებლის პროფესიული უნარ-ჩვევები:

ა) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია, ოფთალმოლოგთან მჭიდრო თანამშრომლობით, შეაფასოს მხედველობის დარღვევის მქონე ინდივიდის მხედველობა და დაადგინოს, რა სახის ტექნიკური აღჭურვილობა ესაჭიროება მას;

ბ) სპეციალური მასწავლებელი, მოსწავლის მშობელთან, ფსიქოლოგთან და სხვა სპეციალისტებთან თანამშრომლობით, აფასებს მხედველობის დარღვევის მქონე პირის აკადემიურ, სოციალურ, ქცევით უნარებს, დამოუკიდებლობის ხარისხსა და საგანმანათლებლო გარემოს;

გ) სპეციალური მასწავლებელი მხარდაჭერას უწევს კლასის მასწავლებელს მხედველობის დარღვევის მქონე პირებისთვის სასწავლო მასალის შერჩევაში, ორგანიზებასა და გამოყენებაში;

დ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს და იყენებს ბრაილის შრიფტის გამოყენების ტექნიკას და შეუძლია მისი სწავლება უსინათლო მოსწავლეებისა და მათი მშობლების/მეურვისთვის;

ე) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს კომპენსატორული აუდიოუნარების სწავლების ტექნოლოგიას და იყენებს ამ ცოდნას სასწავლო-აღმზრდელობით საქმიანობაში, როგორც თვალთ კითხვის, ან ბრაილის შრიფტის სწავლების დამატებით ტექნიკას;

ვ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს მხედველობის დარღვევის მქონე მოსწავლისთვის ხელით წერისა და ხელმოწერის სწავლების სტრატეგიებს და იყენებს ამ ცოდნას სწავლა-აღმზრდელობით საქმიანობაში;

ზ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს და იყენებს კომპიუტერის კლავიატურის გამოყენების სწავლების ტექნოლოგიას მხედველობის დარღვევის მქონე პირებისთვის;

თ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს და იყენებს ადაპტირებული სამეცნიერო აღჭურვილობების (საანგარიშო, ხმოვანი გამომთვლელი მანქანა, ტაქტილური გრაფიკები და სხვ.) გამოყენების სწავლების ტექნოლოგიას მხედველობის დარღვევის მქონე მოსწავლეებისთვის;

ი) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს და იყენებს ნარჩენი მხედველობისა და სუსტადმხედველ მოსწავლეებთან მხედველობის დახვეწის ტექნოლოგიას, ადაპტირებული ნაბეჭდი მასალისა და ვიზუალური და სხვა ტექნიკური აღჭურვილობების გამოყენებით;

კ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს და იყენებს მხედველობის დარღვევის მქონე პირისთვის სოციალური და საყოფაცხოვრებო უნარების სწავლების მეთოდებს;

ლ) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია სპეციალური ტექნოლოგიების გამართვა, გამოყენება და შენახვა;

მ) სპეციალური მასწავლებელი აძლევს რჩევას მხედველობის დარღვევის მქონე მოსწავლეს, მშობელს/მეურვეს, დროულად მიმართოს შესაბამის სერვისებსა და დაწესებულებებს;

ნ) სპეციალური მასწავლებელი იძლევა პროფესიათან დაკავშირებულ რჩევებს უსინათლო და სუსტადმხედველი მოსწავლეებისთვის.

2. მხედველობის დარღვევის მქონე სპეციალური მასწავლებლის პროფესიული ცოდნა:

ა) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს პროფესიულ ცოდნას უსინათლო და სუსტადმხედველ მოსწავლეთა განათლების ისტორიული და ფილოსოფიური საფუძვლების შესახებ;

ბ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს პროფესიულ ცოდნას მხედველობის დარღვევის მქონე პირების სწავლების მეთოდოლოგიების, სწავლების სტრატეგიების და დახმარების ტექნოლოგიების შესახებ. იცნობს სწავლების მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ მიდგომებს;

გ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს პროფესიულ ცოდნას ადამიანის მხედველობის სისტემის აგებულებისა და მისი ფუნქციონირების შესახებ; იცნობს ადამიანის მხედველობის სისტემასთან დაკავშირებული დარღვევებისა და დაავადებების თანამედროვე კლასიფიკაციას;

დ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს პროფესიულ ცოდნას მხედველობის დარღვევის გავლენის შესახებ ბავშვის განვითარებასა და სწავლაზე;

ე) სპეციალურმა მასწავლებელმა იცის, როგორ ხდება მხედველობის დარღვევის კომპენსაცია სხვა სენსორული სისტემების საშუალებით და იყენებს ამ ცოდნას პროფესიულ საქმიანობაში;

ვ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს პროფესიულ ცოდნას იმის თაობაზე, თუ რა გავლენას ახდენს გარემო (ფიზიკური, სოციალური, აუდიტორული, ინსტიტუციური) უსინათლო და სუსტადმხედველი მოსწავლის განვითარებასა და სწავლაზე.

მუხლი 57. სმენის დარღვევის მქონე მოსწავლის სპეციალური მასწავლებელი

1. სმენის დარღვევის მქონე მოსწავლის სპეციალური მასწავლებლის უნარ-ჩვევები:

ა) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია აუდიოგრამის წაკითხვა და იცის, როგორ ფუნქციონირებს სმენის აპარატი;

ბ) სპეციალურ მასწავლებელს, მშობელთან, კლასის მასწავლებელთან და სხვა სპეციალისტებთან თანამშრომლობით, შეუძლია შეაფასოს სმენის დარღვევის მქონე მოსწავლის აკადემიური, სოციალური, ქცევითი/ემოციური უნარები, დამოუკიდებლობის ხარისხი და საგანმანათლებლო გარემო;

გ) სპეციალური მასწავლებელი, სხვა სპეციალისტებთან, მათ შორის, ფსიქოლოგთან და მშობლებთან თანამშრომლობით, იყენებს გარემოს ორგანიზების სხვადასხვა სტრატეგიას,

რომელიც ხელს უწყობს სმენის დარღვევის მქონე მოსწავლის განვითარებასა და სწავლას ყველა მოქმედი სენსორული სისტემის საშუალებით;

დ) სპეციალური მასწავლებელი უზრუნველყოფს სმენის დარღვევის მქონე ინდივიდებისთვის სასწავლო მასალის შერჩევას, ორგანიზებასა და გამოყენებას;

ე) სპეციალური მასწავლებელი სმენის დარღვევის მქონე პირის განვითარების ყველა საფეხურზე უზრუნველყოფს მის ეფექტურ კომუნიკაციას საგანმანათლებლო გარემოსთან;

ვ) სპეციალური მასწავლებელი აცნობიერებს და პრაქტიკულ საქმიანობაში იყენებს ცოდნას იმის შესახებ, რომ სმენის დარღვევის მქონე მოსწავლეების სწავლების სტილის (მეთოდებისა და ტექნოლოგიების) შერჩევა უკავშირდება სმენის დარღვევის ფორმასა და ასაკს, როდესაც მოხდა სმენის დაზიანება;

ზ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს ჟესტურ ენას და იყენებს მას საგანმანათლებლო პროცესში, ყრუ მოსწავლეების სწავლებისას;

თ) სპეციალური მასწავლებელი, საჭიროების შემთხვევაში, ასწავლის ჟესტურ ენას ყრუ მოსწავლეს და უწევს რეკომენდაციას მასთან უშუალო კავშირში მყოფ პირს;

ი) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს და იყენებს ბილინგვურ მიდგომას სმენის დარღვევის მქონე მოსწავლესთან;

კ) სპეციალური მასწავლებელი იცნობს სწავლების აუდიოვერბალურ/აუდიოორალურ მეთოდს და მიზანმიმართულად იყენებს მას სმენადაქვეითებული მოსწავლეების სწავლებისას;

ლ) სპეციალური მასწავლებელი იცნობს და, საჭიროების შემთხვევაში, იყენებს ტოტალური კომუნიკაციის მეთოდს;

მ) სპეციალური მასწავლებლეს შეუძლია დამხმარე და გამაძლიერებელი ტექნოლოგიების გამართვა, გამოყენება და შენახვა;

ნ) სპეციალური მასწავლებელი აძლევს რჩევას სმენის დარღვევის მქონე მოსწავლეს, ან მის მშობელს/მეურვეს, დროულად ჩაერთოს შესაბამის სერვისებსა და დაწესებულებებში.

ო) სპეციალური მასწავლებელი იძლევა პროფესიათან დაკავშირებულ რჩევებს სმენის დარღვევის მქონე მოსწავლეებისთვის.

2. სმენის დარღვევის მქონე მოსწავლის სპეციალურმა მასწავლებელმა იცის:

ა) სპეციალური მასწავლებელი იცნობს ყრუ და სმენადაქვეითებული პირების განათლების ისტორიულ და ფილოსოფიურ საფუძვლებს, ძირითად მოდელებსა და თეორიებს. იცის, რა განსხვავებაა სმენის დარღვევის სამედიცინო, სოციალურ და კულტურულ მოდელებს შორის;

ბ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს პროფესიულ ცოდნას სმენის დარღვევის მქონე პირების სწავლების მეთოდოლოგიების, სწავლების სტრატეგიების და დახმარების ტექნოლოგიების შესახებ. იცნობს სწავლების მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ მიდგომებს;

გ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს პროფესიულ ცოდნას სმენის ანალიზატორის აგებულებისა და ფუნქციონირების, სმენის დარღვევის თანამედროვე კლასიფიკაციის შესახებ;

დ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს პროფესიულ ცოდნას სმენის დარღვევის მქონე პირის განვითარების კანონზომიერებების, მათ შორის, ენისა და მეტყველების განვითარების შესახებ;

ე) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს პროფესიულ ცოდნას იმის შესახებ, თუ რა გავლენას ახდენს სოციალური გარემო სმენის დარღვევის მქონე ინდივიდის განვითარებასა და სწავლაზე;

ვ) სპეციალური მასწავლებელი იცნობს ყრუთა კულტურასა და ისტორიას და ფლობს ინფორმაციას ჟესტური ენებისა და ამ ენაზე მეტყველი საზოგადოებების შესახებ;

ზ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს პროფესიულ ცოდნას ყრუ ადამიანის ლინგვისტური უფლებების შესახებ და იმის შესახებ, რომ ყრუ ბავშვებს უნდა ჰქონდეთ ჟესტურ ენაზე მეტყველი გარემო.

მუხლი 58. საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე მოსწავლის სპეციალური მასწავლებელი

1. საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე მოსწავლის სპეციალური მასწავლებლის უნარ-ჩვევები:

ა) სპეციალური მასწავლებელი აფასებს საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე მოსწავლის აკადემიურ, სოციალურ უნარებს, დამოუკიდებლობის ხარისხსა და საგანმანათლებლო გარემოს;

ბ) სპეციალური მასწავლებელი იყენებს სხვა სპეციალისტების მიერ ჩატარებული ინტელექტის ტესტებისა და ადაპტური ფუნქციონირების მონაცემებს საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე მოსწავლესთან მუშაობის დაგეგმვისა და წარმართვის დროს;

გ) სპეციალური მასწავლებელი უზრუნველყოფს საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური და განვითარების დარღვევის მქონე მოსწავლეებისთვის, ასაკისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით, სასწავლო მასალის შეჩევას, ორგანიზებასა და გამოყენებას;

დ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს და იყენებს საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე პირებისთვის ასაკისა და შესაძლებლობების შესაბამისი წერა-კითხვის (მათ შორის, ფუნქციური კითხვის) და ანგარიშის სწავლების ინდივიდუალიზებულ მეთოდებს;

ე) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს და იყენებს საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე პირების ადაპტური ქცევისა და სოციალური უნარების სწავლების მეთოდებს და ხელს უწყობს მათ ინტეგრაციას საზოგადოებრივ ცხოვრებაში;

ვ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს და იყენებს საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევისა და კომბინირებული შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე მოსწავლის კლასში ჩართვის სტრატეგიებს;

ზ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს და იყენებს საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე მოსწავლის პრობლემური ქცევის შეფასების, პრევენციისა და მართვის მრავალფეროვან ტექნიკას, მათ შორის, გამოყენებით ქცევით ანალიზს;

თ) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია, რეკომენდაცია გაუწიოს სხვა სპეციალისტს საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე მოსწავლესთან პროფესიული უნარების განვითარებაზე მუშაობის პროცესში;

ი) სპეციალური მასწავლებელი აძლევს რჩევას საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე მოსწავლეს, მშობელს/მეურვეს, დროულად მიმართოს შესაბამის სერვისებსა და დაწესებულებებს, მათ შორის, პროფესიულ და სახელობო განათლების ცენტრებს.

2. საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე მოსწავლის სპეციალური მასწავლებელი ფლობს:

ა) პროფესიულ ცოდნას საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე პირთა განთლების ისტორიული და ფილოსოფიური საფუძვლების შესახებ;

ბ) პროფესიულ ცოდნას საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე პირთა განათლების თანამედროვე თეორიების შესახებ;

გ) პროფესიულ ცოდნას საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე პირების შემეცნებითი, სოციალური, ემოციური, მოტორული და ქცევითი თავისებურებების შესახებ;

დ) სპეციალური მასწავლებელი იცნობს საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის იდენტიფიკაციისა და დიაგნოსტიკის ინსტრუმენტებსა და კრიტერიუმებს;

ე) სპეციალური მასწავლებელი იცნობს სხვადასხვა დარღვევის ძირითად მახასიათებლებს, რომლებიც უკავშირდება საშუალო და მძიმე ინტელექტუალურ დარღვევას (დაუნის

სინდრომი, მყიფე სინდრომი თუ სხვა ქრომოსომული და მეტაბოლური პროცესებით გამოწვეული დარღვევები; ცერებრული დამბლა და სხვა);

ვ) პროფესიულ ცოდნას საშუალო და მძიმე ინტელექტუალური დარღვევის მქონე პირების სწავლების მეთოდოლოგიების, სწავლების სტრატეგიების და დახმარების ტექნოლოგიების შესახებ. იცნობს სწავლების მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ მიდგომებს.

მუხლი 59. ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლის სპეციალური მასწავლებელი

1. ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლის სპეციალური მასწავლებლის უნარ-ჩვევები:

ა) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია, შეაფასოს ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლის აკადემიური, სოციალური, ქცევითი უნარები, დამოუკიდებლობის ხარისხი და საგანმანათლებლო გარემო;

ბ) სპეციალური მასწავლებელი იყენებს სხვა სპეციალისტების მიერ ჩატარებული შეფასების შედეგებს ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლესთან მუშაობის დაგეგმვისა და წარმართვის დროს;

გ) სპეციალური მასწავლებელი ფლობს და იყენებს ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლის პრობლემური ქცევის შეფასებისა და მართვის მრავალფეროვან ინდივიდუალურ და ჯგუფურ მეთოდებს, მათ შორის, გამოყენებით ქცევით ანალიზს;

დ) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია ასწავლოს ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლეს საკუთარი ქცევის მართვის, სოციალური უნარ-ჩვევების განვითარებისა და პრობლემის გადაჭრის სტრატეგიები;

ე) სპეციალური მასწავლებელი ხელს უწყობს თანმიმდევრული საკლასო რუტინის/წესების შექმნასა და დაცვას ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე პირებისათვის;

ვ) სპეციალური მასწავლებელი უზრუნველყოფს ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლეებისათვის სასწავლო მასალის შერჩევას, ორგანიზებასა და გამოყენებას;

ზ) სპეციალური მასწავლებელი რეკომენდაციას უწევს ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლის მშობელს/მეურვეს, აღმზრდელს, მოსწავლის ქცევის მართვის სტრატეგიებთან დაკავშირებით;

თ) სპეციალურ მასწავლებელს შეუძლია, რეკომენდაცია გაუწიოს სხვა სპეციალისტს ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლისთვის პროფესიული უნარების განვითარების პროცესში;

ი) სპეციალური მასწავლებელი აძლევს რჩევას ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლეს, მშობელს/მეურვეს, დროულად მიმართოს შესაბამის სერვისებსა და დაწესებულებებს.

2. ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლის სპეციალური მასწავლებელი ფლობს:

ა) პროფესიულ ცოდნას ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლეთა განათლების ისტორიული და ფილოსოფიური საფუძვლების შესახებ;

ბ) სპეციალური მასწავლებელი იცნობს ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე მოსწავლეთა განათლების შესახებ არსებულ თეორიებს;

გ) პროფესიულ ცოდნას ქცევითი და ემოციური დარღვევის ფორმებისა და ეტიოლოგიის შესახებ;

დ) პროფესიულ ცოდნას ქცევითი და ემოციური დარღვევის გავლენის შესახებ ბავშვის განვითარებასა და სწავლა-სწავლებაზე;

ე) პროფესიულ ცოდნას ქცევითი და ემოციური დარღვევის მქონე პირების სწავლების მეთოდოლოგიების, სწავლების სტრატეგიების და დახმარების ტექნოლოგიების შესახებ. იცნობს სწავლების მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ მიდგომებს;

ვ) პროფესიულ ცოდნას ქცევითი და ემოციური დარღვევების მქონე მოსწავლეებთან მუშაობის ეთიკის ნორმების შესახებ.